

Skatteutskottets betänkande

1978/79:37

med anledning av motioner om avdragsreglerna för ökade levnads-kostnader, m. m.

Motionerna

I detta betänkande behandlas motionerna

1978/79:414 av Stig Josefson (c) och Ingemar Hallenius (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att ändring i anvisningarna till kommunalskattelagen (1928:370) sker på det sätt som angivits i motionen, nämligen så att den som väljer övernattnings i närheten av arbetet som alternativ till dagliga resor mellan bostad och arbetsplats bör ha rätt till avdrag för denna extra bostadskostnad;

1978/79:579 av Georg Danell (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till sådan ändring av kommunalskattelagen (1928:370) att resa till och från barndaghem i samband med arbetsresa får inräknas i den tidsvinst som avgör om rätt till avdrag för bilresa föreligger;

1978/79:831 av Per Petersson m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär översyn av reglerna om avdragsrätt för resor mellan arbetsplats och bostad på sätt som anges i motionen;

1978/79:839 av Håkan Winberg m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om översyn av reglerna för avdragsrätt för resor med bil mellan arbetsplats och bostad i syfte att nå kompensation för de högre bilkostnaderna i de fyra nordligaste länen;

1978/79:1142 av Helge Hagberg (s) och Owe Andréasson (s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av bestämmelserna för reseavdrag vid deklaration i enlighet med vad som anförts i motionen;

1978/79:1151 av Ralf Lindström (s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer att tillämpningsföreskrifterna ändras så att tidsvinsten genom nyttjandet av egen bil skall inkludera även den tid som åtgår för att lämna barn på daghem eller familjedaghem;

1978/79:1156 av Esse Petersson (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar om slopande av redovisningskravet för rese- och traktamentsersättningar då dessa inte överstiger de statliga bestämmelserna, i enlighet med motionen, från och med 1980 års självdeklaration;

1978/79:1715 av Filip Fridolfsson (m) och Tore Nilsson (m) yrkandet I vari

hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om vidtagande av åtgärder syftande till införande vid inkomsttaxeringen av enhetliga värderingsgrunder för bilresekostnader;

1978/79:1718 av Bengt Gustavsson (s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär översyn av bestämmelserna för veckopendlares rätt att få avdrag vid inkomsttaxering för kostnader föranledda av dennes bostads- och arbetssituation.

Gällande bestämmelser m. m.

Ökade levnadskostnader, hemresor

Den som gör tjänsteresor utanför sin vanliga verksamhetsort har enligt 33 § och punkt 3 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) – KL – i regel rätt till avdrag för kostnaden för själva resan och också för ökade levnadskostnader i form av kostnader för hotellrum, merkostnader för måltider m. m. Avdrag för ökade levnadskostnader medges emellertid inte enbart på grund av att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den där han har sin bostad. Om han bosätter sig utanför arbetsorten eller tar anställning på annan ort än där han är bosatt, medges avdrag endast om anställningen avser en kortare tid eller skall bedrivas på flera olika platser eller det av annan anledning inte kan ifrågasättas att han skall flytta till arbetsorten. Vid s. k. dubbel bosättning kan avdrag medges om det med tanke på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad eller annan jämförlig omständighet inte skäligen kan ifrågasättas att familjen skall flytta till den skattskyldiges bostadsort.

Om kostnadsersättning utgått gäller särskilda regler som är olika för statlig och enskild tjänst (32 § 3 mom. och punkt 4 av anvisningarna till 32 § KL). Statlig kostnadsersättning skall i regel inte tas upp som inkomst. Avdrag får å andra sidan inte göras för motsvarande kostnader, även om dessa överstiger ersättningen. I fråga om enskild tjänst är principen därmed att ersättningen tas upp som inkomst och avdrag medges för omkostnaderna.

Med statlig kostnadsersättning jämföras motsvarande ersättning från kommuner, hushållningssällskap och skogsvårdsstyrelser. Även ersättning från andra offentliga institutioner än de nu nämnda kan förklaras jämförbar med statliga traktamenten. Enligt uttryckliga bestämmelser i punkt 5 av anvisningarna till 32 § KL förstås med statlig resekostnads- och traktamentsersättning vad som enligt resereglementet med flera författningar eller särskilt av regeringen eller vederbörande myndighet meddelat beslut utgår såsom resekostnads- och traktamentsersättning för förrättning i statens ärenden på annan ort än bostads- eller stationsorten.

Beträffande resekostnadsersättning i form av traktamente i enskild tjänst gäller särskilda bestämmelser i punkt 3 av anvisningarna till 33 § KL. Dessa

bestämmelser innebär att de ökade levnadskostnaderna vid tjänsteresor utanför den vanliga verksamhetsorten utan närmare utredning skall anses ha uppgått till belopp motsvarande traktementet, dock högst till ett s. k. normalbelopp vilket förutsatts motsvara högsta dygnstraktamente enligt statens allmänna resereglemente. Normalbeloppet fastställs av riksskatteverket (RSV) för varje kalenderår.

Statlig eller kommunal myndighet är inte skyldig att lämna kontrolluppgift beträffande icke skattepliktig kostnadsersättning. Enskild arbetsgivare skall däremot i kontrolluppgift ge specificerade upplysningar om samtliga förrättningar som arbetstagaren haft under året och de traktamentsbelopp som utgått. Traktamenten som inte överstiger 500 kr. eller inte avser mer än 24 förrättningsdagar per år får dock redovisas genom kryssmarkering, och detsamma gäller om dispens medgetts från uppgiftsskyldigheten.

Normalbeloppen för kalenderåret 1979 framgår av följande uppställning (RSV Dt 1979:2).

Förrättningens art	Avdrag medges med	Avdragets fördelning		
		Bo- stad	Kost	Diverse småut- gifter
Kortidsförrättning samt första 15 dygnen av varje långtidsförrättning	155	55	95	5
Långtidsförrättning fr o m 16 dygnet	93	33	57	3
Endagsförrättning som varat mer än 4 men ej mer än 10 timmar i följd	31	–	31	–
Endagsförrättning som varat mer än 10 timmar i följd	62	–	62	–

RSV:s anvisningar Dt 1976:57 och Handledning för taxering 1979 innehåller bl. a. riktlinjer i fråga om avdrag för kostnad för hemresor till familjen. I viss utsträckning medges avdrag för sådana resor vid sidan av de regler som gäller för övriga kostnadsfördyringar vid arbete utanför hemorten. Uppburna traktamenten anses vara avsedda att täcka i huvudsak endast merkostnader för uppehälle, men däremot inte utgifter för hemresor. Om traktamente utgått reduceras avdraget för hemreskostnader med hänsyn till inbesparingen i levnadskostnaderna på arbetsorten.

Avdrag medges i regel för en resa var sjunde dag när avståndet till bostadsorten är högst 20 mil, för en resa var fjortonde dag vid avstånd som inte överstiger 50 mil (för dem som är bosatta inom länen Y, Z, AC och BD 100 mil) och för en resa per månad vid större avstånd. Avdrag medges vanligen endast för kostnaderna för resor med billigaste färdssätt – som regel med allmänna kommunikationer, men endast undantagsvis med flyg. I fall

där resa med allmänna färdmedel ställer sig uppenbart olämplig, exempelvis på grund av att lämpliga tågförbindelser saknas, kan det ifrågasättas att i stället medge avdrag för bilkostnader. Kostnaderna beräknas då till belopp per mil som anges i RSV:s föreskrifter om kostnader för bilresor mellan bostad och arbetsplats.

Traktamentsbeskattningssakkunniga (B 1978:02) har i början av 1978 fått i uppdrag att göra en genomgripande översyn av beskattningsreglerna för traktamenten och resekostnadsersättningar. Hit hör även rätten till avdrag för kostnader i samband med resor utom verksamhetsorten då traktamente inte utgått. Det finns också en del närliggande frågor som kommittén bör vara oförhindrad att ta upp. En sådan fråga gäller möjligheterna att få avdrag för ökade levnadskostnader i sådana fall, där skattskyldig har arbete på annan ort än där han och familjen är bosatt. Kommittén skall även pröva frågan om beskattning av olika slags reseförmåner som medges utan att fråga är om tjänsteresor i vanlig mening.

Utskottet har vid senare års behandling av hithörande frågor avstyrkt framställda motionsyrkanden med hänvisning till pågående eller planerat utredningsarbete, senast i sitt betänkande SkU 1977/78:37.

Bilresor mellan bostad och arbetsplats

Kostnader, som uppkommer på grund av att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än där han är bosatt, anses i princip som en ej avdragsgill levnadskostnad. Enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § KL medges emellertid avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen. Riksskatteverket utfärdar varje år särskilda föreskrifter om detta avdrag. I fråga om bilresor till och från arbetet grundas dessa föreskrifter på följande principer, som antogs år 1969 (prop. 1969:29, BeU 1969:31). Avdraget skall beräknas enligt en schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil. Hänsyn tas till kostnader, som direkt beror på vägsträckan (milbundna kostnader), och till övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader). De genomsnittliga årsbundna kostnaderna för en mindre bil fördelas mellan resor till och från arbetsplatsen och annan körning med hänsyn till en genomsnittlig årlig körsträcka mellan bostad och arbetsplats av 1 000 mil och privat 1 300 mil. I enlighet härmed beräknas avdraget för de årsbundna kostnaderna till 1/2 300 av årsbeloppet för sådana kostnader för varje körd mil intill 1 000 mil. För körsträckor därutöver tas hänsyn endast till milbundna kostnader. Om den privata körsträckan inte uppgår till 1 300 mil eller om körsträckan till och från arbetet är längre eller kortare än 1 000 mil innebär schablonen att en större del av de årsbundna kostnaderna hänförs till privatkörning än vad som skulle ha blivit fallet vid en direkt proportionering mellan de olika slagen av körning.

Riksskatteverkets föreskrifter i ämnet för 1979 års taxering (RSV Dt

1978:20) innebär att som skälighetskostnad i regel bör anses lägsta avgift för resor med tillgängligt allmänt kommunikationsmedel. Har den skattskyldige använt bil bör emellertid skälighetsavdrag medges för bilkostnaden om vägvärdet uppgår till minst en halv mil och om det av omständigheterna klart framgår, att användandet av bil i stället för allmänt kommunikationsmedel regelmässigt medför en tidsvinst av minst en och en halv timme sammanlagt för fram- och återresan.

Vid beräkning av tidsvinsten bör hänsyn tas även till den tid, som går åt för att uppsöka parkeringsplats och gå till och från parkeringsplatsen samt till den trafikintensitet som råder vid den tid då resan företas. Däremot beaktas inte tidsvinst som beror på att den skattskyldige, i syfte att undvika körning under rusningstid, kommer till eller lämnar arbetsplatsen (arbetsorten) vid annan tidpunkt än vad som är motiverat med hänsyn till arbetstidens förläggning. För skattskyldig med flera fasta arbetsplatser eller med flera arbetspass per dygn är det den sammanlagda tidsvinsten per dygn genom att använda bil mellan bostad och arbetsplats som avses.

Den som regelmässigt använder bil i tjänsten bör enligt föreskrifterna medges avdrag för bilkostnader för resor mellan bostad och den fasta arbetsplatsen oavsett avståndet och tidsvinsten. Om allmänt kommunikationsmedel saknas gäller bl. a. att skälighetsavdrag för bilkostnader medges oavsett tidsvinsten, om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst 2 kilometer.

Som skälighetsavdrag för bilkostnader anses – med vissa undantag – 5:60 kr. för körd mil t. o. m. 1 000 mil per år och för körsträckor däröver 3:40 kr. per mil. Om den skattskyldige uppbär ersättning av medåkande skall detta beaktas.

Om någon på grund av handikapp c. d. behöver använda bil medges avdrag för bilkostnad oavsett avståndet och tidsvinsten. Avdraget får i så fall – om det är fördelaktigare – medges med den del av de faktiska bilkostnaderna som belöper på körningar till och från arbetsplatsen.

Avdragsbeloppet 5:60 kr. per mil t. o. m. 1 000 mil grundar sig som redan nämnts på kostnadsberäkningen för mindre bil vid en total körsträcka av 2 300 mil, varav 1 000 mil för resor till och från arbetsplatsen. Som jämförelse kan nämnas att förmånen av fri bil i tjänsten vid motsvarande körsträcka, 2 300 mil, enligt riksskatteverkets föreskrifter (RSV Dt 1978:29) utgör 10 940 kr. i billigaste prisklass, motsvarande ca 4:75 kr. per mil eller – i fråga om äldre bilar än 1977 års modell – 10 300 kr. resp. ca 4:50 kr. per mil.

Utskottet har i sitt betänkande SkU 1975/76:40 med hänvisning till pågående överväganden inom finansdepartementet med anledning av traktamentsbeskattningsutredningens förslag (SOU 1974:45), som innefattar bl. a. bilkostnader, och inom 1972 års skatteutredning avstyrkt motioner om utökade avdragsmöjligheter för bilresor mellan bostad och arbetsplats. Utskottet anförde:

Vid tidigare års behandling av frågor om avdrag för bilkostnader har bred enighet rått inom utskottet om att schablonerna för bilkostnadsavdrag för resor till och från arbetet tar vederbörlig hänsyn även till långa körsträckor och att en för det praktiska taxeringsarbetet nödvändig schablonregel givetvis inte kan konstrueras så att den ger ett i alla lägen rättvisande resultat. Utskottet finner nu liksom tidigare att det f. n. saknas skäl att föregripa kommande ställningstaganden på detta och närliggande områden genom att nu besluta om större bilkostnadsavdrag vid långa avstånd eller för dem som är bosatta inom stödområden. I sammanhanget kan också påpekas att trakamentsbeskattningsutredningens förslag beträffande långa resor går i motsatt riktning mot vad som föreslås i motionerna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1975/76:711 och 1039.

När det gäller tidsvinst genom bilresor mellan bostad och barndaghem har utskottet vid sin tidigare behandling av denna fråga framhållit att avdrag för kostnader för tillsyn av barn medges i form av förvärvsavdrag. Enligt utskottets uppfattning saknas anledning att införa regler om att hänsyn skall tas till resor till och från barndaghem vid beräkning av avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats.

Mot beslutet reserverade sig utskottets (m)-ledamöter. Betänkandet godtog av riksdagen.

Vid senare års behandling av frågan har utskottet (se SkU 1976/77:32 och 1977/78:37) enhälligt avstyrkt motioner på detta område med hänvisning bl. a. till sina tidigare ställningstaganden och till att en omprövning härav bör anstå i avvaktan på remissbehandlingen av 1972 års skatteutrednings förslag.

Av 1972 års skatteutrednings slutbetänkande Översyn av skattesystemet (SOU 1977:91 s. 223–225) framgår att det inkomståret 1972 fanns nästan en miljon inkomsttagare som hade avdrag för resor till och från arbetet med egen bil. Av dessa hade nära 58 % avdrag överstigande 1 000 kr. Avdragsbeloppet för sådana bilresor uppgick då till 1 674 milj. kr. Av inkomsttagare med dessa bilavdrag hade 57,6 % en total körsträcka understigande 500 mil och 85,9 % en körsträcka understigande 1 000 mil. För år 1979 beräknas 1 200 000 inkomsttagare yrka avdrag med 3 600 milj. kr.

Utredningen, som inte lägger fram något förslag om ändring av reglerna, anför bl. a. följande:

Före år 1920 fanns ingen lagstadgad avdragsrätt för resa mellan bostad och arbetsplats. Sådan kostnad ansågs i allmänhet utgöra privat levnadskostnad. Alltsedan avdragsrätten infördes har det debatterats livligt om avdragets berättigande. Det har ofta framhållits att denna kostnad skulle utgöra ett slags boendekostnad och att avdrag för resekostnader bara borde medges om det av olika skäl inte var möjligt att bosätta sig närmare arbetsplatsen.

De olika åsikterna huruvida resekostnaderna skall anses utgöra kostnader för fullgörande av tjänsten eller levnadskostnader beror naturligtvis huvudsakligen på att man försöker göra en allmängiltig klassificering av kostnader som, på grund av omständigheterna i det enskilda fallet, rätteligen borde höra till den ena eller andra gruppen. Ofta kan dock antas att dessa kostnader ligger levnadskostnader mycket nära och även i viss mån är att hänföra dit. Detta

gäller i ännu högre grad när resorna företas med bil. Man har därför också varit angelägen om att inte medge avdrag med större belopp än som kan anses skäligt.

Kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats är således redan till sin natur sådana att någon exakt rättvisa och likformighet vid beskattningen inte går att upprätthålla. Det har därför också varit en naturlig följd att man i förenklingssyfte infört en schablonberäkning.

När denna schablonmetod infördes fanns det fortfarande många familjer som inte hade tillgång till egen bil. Utvecklingen har dock gått mycket fort i detta avseende. Det kan därför med fog antas att det stora antalet skattskyldiga, med avdrag för kostnader för bilresor mellan arbete och bostad, oberoende av arbetet, ändå skulle innehaft bil. Det kan därför ifrågasättas om inte numera de årsbundna bilkostnaderna nästan uteslutande bör anses utgöra privata levnadskostnader. Avdrag skulle således bara medges för milbundna kostnader. Möjligen skulle denna åtgärd kunna kombineras med en något frikostigare beräkning av dessa kostnader.

För år 1979 skulle en sådan reform beräknas innebära att avdrag för de första 1 000 milen medges med 3:90 kr. i stället för 6:00 kr. per mil. Det totala bilavdraget skulle beräknas minska med 1 150 milj. kr. från 3 600 till 2 450 milj. kr.

Reformen skulle sålunda medföra betydande skatteintäkter. Å andra sidan skulle en sådan reform särskilt drabba skattskyldiga i glesbygd, vilka måste använda bil för att kunna ta sig till arbetet. Vidare skulle skillnaden mellan avdrag för kostnader för resor i tjänsten och kostnader för resor till och från arbetet öka betydligt. Gränsdragningen mellan dessa reseformer kan ibland vara relativt svävande. Enligt vår mening vore det därför mindre lyckligt om skillnaderna i avdragshänseende ökade ytterligare. På dessa grunder anser vi att reglerna om avdrag för kostnader för bilresor mellan bostad och arbetsplats f. n. inte bör ändras.

Utskottet

Gällande skatteregler beträffande ökade levnadskostnader innebär i korthet att avdrag medges för de merkostnader som uppkommer under tjänsteresor utanför den vanliga verksamhetsorten. Den som tagit anställning på annan ort är däremot berättigad till avdrag endast om det inte skäligen kunnat ifrågasättas om han eller hans familj skulle ha flyttat till anställningsorten, t. ex. om anställningen endast avsett en kort tid eller om det förelegat svårigheter att anskaffa familjebostad på anställningsorten. Vid sidan av dessa regler får enligt stadgad praxis avdrag göras för skälig kostnad för resor mellan arbetsorten och hemorten för besök av familjen.

Om traktamente eller annan kostnadsersättning utgått gäller särskilda regler. Kostnadsersättning som utgått i statlig eller kommunal tjänst skall inte tas upp som intäkt, och avdrag får då inte heller göras för motsvarande kostnader. I enskild tjänst däremot skall ersättningen tas upp till beskattning, men avdrag får i regel göras med motsvarande belopp om ersättningen ej överstiger vad som anvisas av staten i motsvarande fall. I fråga om traktamenten gäller särskilda avdragsgränser som beräknas med utgångs-

punkt i ett normalbelopp motsvarande det högsta statliga dygnstraktamentet.

I motionen 1156 yrkas att redovisningskravet i fråga om enskilda rese- och traktamentsersättningar slopas fr. o. m. 1980 års taxering, under förutsättning att ersättningen inte överstiger statlig ersättning i motsvarande fall. Motionären åberopar rättviseskäl och menar också att nuvarande regler medför onödigt byråkratiskt krångel.

Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet framhålla att syftet med de nyss angivna reglerna är att så vitt möjligt likställa olika löntagarkategorier vid beskattningen och att samtidigt behålla möjligheterna till en viss kontroll. Utskottet är medvetet om att detta syfte inte uppnås fullt ut, och reglerna kan kritiseras även i andra hänseenden. Härmed sammanhängande frågor har emellertid redan uppmärksamrats genom att traktamentsbeskattningssakkunniga (B 1978:02) i början av 1978 fått i uppdrag att göra en genomgripande översyn av beskattningsreglerna för traktamenten och resekostnadsersättningar. Enligt direktiven för utredningen är det angeläget att nya regler på detta område leder till så långt möjligt rättvisa och likformiga resultat, och kommittén skall också undersöka om det är möjligt att skapa spärrar mot missbruk. I den mån syftet med motionen inte kan anses tillgodosett genom detta utredningsarbete avstyrker utskottet motionen 1156.

Motionerna 414, 831 och 1718 berör avdragsmöjligheterna för dem som pendlar mellan bostadsort och arbete.

I den förstnämnda motionen konstateras att avdrag medges för kostnader för dagliga resor till och från arbetsplatsen. Motionärerna anser att den som begränsar dessa resekostnader genom att övernatta i närheten av arbetsplatsen bör få avdrag för den extra bostadskostnad som detta medför. Motionärerna i motionen 831 begär en översyn av reglerna om avdrag för hemresor i syfte att medge långpendlare rätt till avdrag för den faktiska kostnaden för två hemresor i månaden. F. n. medges endast avdrag för en hemresa med billigaste färdmedel om avståndet mellan arbetsorten och hemorten överstiger 50 mil eller – för dem som är bosatta i vissa Norrlandslän – 100 mil. Syftet med yrkandet i motionen 1718 är att få till stånd en mer allmän översyn av veckopendlares avdragsmöjligheter för sina kostnadsfördyringar.

Med anledning av vad som anförs i motionen 414 vill utskottet framhålla att den skattskyldige är berättigad till avdrag för övernattningskostnader m. m. i sådana fall som anges i motionen, om det med tanke på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad eller annan jämförlig omständighet inte skäligen kan ifrågasättas att familjen skall flytta till den skattskyldiges bostadsort.

I traktamentsbeskattningssakkunnigas utredningsuppdrag ingår att ta upp reglerna om avdrag för ökade levnadskostnader vid arbete utanför hemorten.

Utskottet utgår från att samtliga i motionerna berörda problem rörande sådana kostnader och härmed sammanhängande frågor om resekostnader kommer att behandlas av utredningen. Utskottet finner därför att motionerna f. n. inte påkallar någon åtgärd från riksdagens sida och avstyrker bifall till motionerna 414, 831 och 1718.

RSV:s föreskrifter rörande avdrag för bilresor mellan bostad och arbetsplats innebär att avdrag för bilkostnaderna under vissa förutsättningar medges med 5:60 kr. per mil t. o. m. 1 000 mil och för körsträckor därutöver med 3:40 kr. per mil. Huvudprincipen är att vägavståndet skall uppgå till minst en halv mil och att användandet av bil i stället för allmänt kommunikationsmedel regelmässigt skall medföra en tidsvinst av minst en och en halv timme per dag.

I motionerna 579 och 1151 yrkas att tidsåtgången för resor till och från barndaghem skall tas med vid bedömningen av möjligheterna till bilkostnadsavdrag för resa till och från arbetsplatsen.

Utskottet har vid tidigare års behandling av denna fråga framhållit att avdrag för kostnader för tillsyn av barn medges i form av förvärvsavdrag och att det enligt utskottets uppfattning saknas anledning att införa sådana regler som avses i motionerna. Utskottet vidhåller denna ståndpunkt och avstyrker således motionerna 579 och 1151.

Den i motionen 839 yrkade översynen av reglerna har motiverats med att schablonen för bilkostnadsavdraget missgynnar den som har långa körsträckor och att reglerna bör ta hänsyn till att bilkostnaderna är högre i Norrlandslänen än i landet i övrigt.

Den av motionärerna kritiserade schablonen innebär att de genomsnittliga kostnaderna för mindre bil i sin helhet anses avdragsgilla till den del de beror på körd vägsträcka till och från arbetsplatsen och att avdrag medges också för den del av övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader) som enligt schablonen belöper på körning till och från arbetet. Vid tidigare års behandling har inom utskottet rått bred enighet om att schablonen tar vederbörlig hänsyn även till långa körsträckor.

Utskottet vill erinra om att 1972 års skatteutredning (SOU 1977:91) diskuterat frågan om inte avdragsbeloppen borde begränsas, eftersom det stora flertalet skattskyldiga skulle ha bil oberoende av arbetet och ifrågasättande bilkostnader även av andra skäl i viss mån är att hänföra till privata levnadskostnader. Med hänvisning till att en sådan reform särskilt skulle drabba skattskyldiga i glesbygd och till att skillnaden mellan avdrag för kostnader för resor i tjänsten och kostnader för resor till och från arbetet skulle öka betydligt har utredningen ansett att reglerna f. n. inte bör ändras.

De skillnader i fråga om driftkostnader som kan påvisas mellan Norrlandslänen och landet i övrigt bör enligt utskottets uppfattning i första hand angripas på annat sätt än genom olika avdragsregler i skilda delar av landet. Denna fråga uppmärksammas också av utredningen (H 1977:03) om

utjämning av regionala och lokala prisskillnader på eldningsolja och bensin, som nu håller på att avsluta sitt arbete. Med det anförda avstyrker utskottet motionen 839.

Yrkandet i motionen 1715 syftar till att uppnå enhetliga värderingsgrunder för bilkostnader och bilförmåner. Motionärerna kritiserar framför allt att värdet av bilförmån vid privatkörning 500 och 1 000 mil är avsevärt högre per mil räknat än de 5:60 kr. per mil som medges i avdrag för resor till och från arbetsplatsen. Motionärerna framhåller också att den ersättning som stats-tjänsteman erhåller för användning av egen bil i tjänsten uppgår till 8:30 kr. per mil för de första 700 milen.

Utskottet har nyss anført att de avdragsbelopp som medges för resor till och från arbetsplatsen enligt utskottets uppfattning är tillräckliga. Beloppet 5:60 kr. per mil har beräknats för en total körsträcka för resor till och från arbetet och för andra resor om sammanlagt 2 300 mil, och förmånsvärdet för en bil i lägsta prisklassen utgör vid motsvarande körsträcka enligt RSV:s föreskrifter 4:50–4:75 kr. per mil. Vidare bör framhållas att frågan om den skattemässiga behandlingen av resekostnadsersättningar ingår i traktamentsbeskattnings-sakkunnigas (B 1978:02) utredningsuppdrag. Med hänsyn till det anförda finner utskottet att någon åtgärd med anledning av motionen inte kan anses påkallad. Utskottet avstyrker således motionen 1715.

Yrkandet i motionen 1142 går ut på att den som är sjukskriven skall få avdrag för sina resekostnader till och från läkare eller sjukhus, eftersom han vid längre tids sjukdom är skyldig att underkasta sig läkarundersökning för att få behålla sin rätt till sjukpenning.

Utgifter på grund av sjukdom är enligt gällande principer inte att anse som omkostnad för intäkternas förvärvande och kan beaktas vid beskattningen endast i form av avdrag för nedsatt skatteförmåga. Med hänvisning härtill och till att eventuella förbättringar i fråga om resekostnader i samband med sjukdom enligt utskottets uppfattning i stället bör åstadkommas genom ändringar inom ramen för socialförsäkringssystemet avstyrker utskottet motionen 1142.

Utskottet hemställer

1. *beträffande traktamentsbeskattningen*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:1156;
2. *beträffande ökade levnadskostnader och hemresor*
att riksdagen avslår
 - a) motionen 1978/79:414,
 - b) motionen 1978/79:831,
 - c) motionen 1978/79:1718;
3. *beträffande resekostnader till och från arbetet m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motionerna 1978/79:579 och 1151,
 - b) motionen 1978/79:839,

- c) motionen 1978/79:1142,
- d) motionen 1978/79:1715 yrkandet 1.

Stockholm den 6 mars 1979

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Alvar Andersson* (c), Valter Kristenson (s), Tage Johansson (s), Nils Hörberg (fp), Rune Carlstein* (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark* (s), Johan Olsson (c), Curt Boström (s), Holger Bergqvist* (fp), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Eric Marcusson (s) och Ingegerd Troedsson (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av Bo Lundgren (m) och Ingegerd Troedsson (m) som

dels anför följande:

I motionerna 1978/79:579 och 1151 hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om en sådan ändring av kommunalskattelagen att resa till och från barndaghem i samband med arbetsresa får inräknas i den tidsvinst som skall föreligga för att rätt till avdrag för resa till och från arbetet föreligger.

Skatteutskottet har vid tidigare motionsyrkanden av motsvarande innebörd hänvisat till att 1972 års skatteutredning haft att behandla frågan. Utredningens betänkande saknar emellertid ställningstagande i denna fråga.

Gällande lagstiftning innebär att avdrag får göras vid inkomstbeskattningen för resa med bil till och från arbetet om avståndet överstiger 5 km och tidsvinsten totalt uppgår till en och en halv timma. Avdraget medges därför att användande av bil i dessa fall framstår som nödvändigt för att utan alltför stor extra tidsåtgång i fråga om resor kunna utföra arbetet. För många är utnyttjande av barndaghem för barntillsyn f. n. en nödvändig förutsättning för att över huvud taget kunna förvärvsarbeta. Med nuvarande tillgång på daghemsplatser är restiden till och från daghemmet ofta mycket lång. Det är därför rimligt att yrkandena i motionerna bifalls.

dels anser att utskottet under mom. 3 a bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1978/79:579 och 1151 begär förslag till sådan ändring av kommunalskattelagen (1928:370) att resa till och från barndaghem i samband med arbetsresa får inräknas i den tidsvinst som avgör om rätt till avdrag för bilresa föreligger.

